

OKTOBAR 2019.

WILLIMON SELF I

M
Vukotić
Media

WILLIMON SELF I

ALEXANDRI, DUNJI & ZOJI

PREDGOVOR

FILMIČNI ŽENSKI AMARKORD

Ova reč od pet slova, moderni izraz za autoportret u kome je ličnost fotografisala sebe ili se slikala sa drugim osobama, rečit je naslov ženske ispovedne proze koju, u najnovijoj od svojih kreativnih inkarnacija, gotovo u jednom dahu ispisuje autorka – Biljana Willimon.

Pred čitaocem su memoari, specifično svedočanstvo o skupu kontradiktornosti od čijih je niti satkana ova multimedijalna, multitalentovana ličnost koja je od sebe načinila brend. Njena lista zanimanja svedoči o tuči muza bez pravog pobednika: slikarski model u četvrtoj godini, slikarka, TV autorka, kolumnistkinja, spisateljica, intervjuerka, pisac edukativnih knjiga za decu, scenografkinja, kostimografkinja, rediteljka, autorka reprezentativne mnogo hvaljene monografije pod nazivom Willimon... I, spektakl majstorica, cover girl, copy cat: BB i Barbarela naše, sa vihorom prohujale mladosti. Ili su, možda, u pitanju antimemoari, ta Malroova žanrovska kovanica, gde spisateljica iskričavo inteligentno ispisuje lične dogodovštine u kojima važne uloge igraju brojne poznate ličnosti jugoslovenske i srpske javne scene druge polovine XX i prvih decenija XXI veka.

Taj filmični, ženski amarkord sačinjen je od mozaika scena Biljaninih najlepših sećanja, anegdota, marifetluka, uspona i padova... Bez zrnca očekivane patetike. Jer, kao što reče Simon Sinjore, ni nostalgija više nije...

Sa mnogo stila i ukusa, junakinja Selfija, Villimon, srpska Dona Žuana, femme fatale umetničke scene, antiheroína, slavi telesno i strasno – izazivajući patrijarhalnu, moralizatorsku reakciju...

A zapravo, sve je to kao što je bilo i u realnosti, više neka vrsta njenog mentalnog obnaživanja, antičkog spoja lepog, mladog tela i blistavog uma, kojim namerno gazi tabue, prevladavajući sopstvene strahove na način legendarne junakinje kultne knjige prošlog veka Strah od letenja, Erike Jong. Za Villimon erotika je bila vrsta kreativnosti.

Jedan od likova ove sjajne ispovedne proze je Beograd, iz vremena dok je još bio svet. Knjiga slavi beogradski duh na način kako to čine moderne naslednice Isidore Ving – Keri, Samanta, Šarlot i Miranda u ženstvenom omažu Njujorku, Seks i grad. Nema tu nikakve očajne domaćice, niti junakinja Selfija pati od kompleksa Pepeljuge.

Kćerka netipično liberalnih roditelja za vreme sorealizma, sestra prerano izgubljenog, neprežaljenog brata, sestričina poznatog, moćnog ujaka, supruga jednog lepog beogradskog momka, devojka jednog još lepšeg intelektualca, heroja pobunjenih devedesetih, ona koja je izašla iz kuće za lutke, netipična majka, posvećena dvostruka baka... Villimon slavi život i kad govori o bolnim odlascima bliskih osoba, o sopstvenoj dijagnozi i izlečenju, o starenju, doživljavajući sve to kao humorističnu dramu iz koje izlazi idući tamo kuda je srce vodi. Naučila je lekciju: da biste dobili 100 odsto, morate dati 120 odsto.

Selfi je knjiga autorke koja je i u literaturi pronašla autentičan glas. To je saga o radosti življenja i o avanturi stvaranja, odiseja o potrazi za srećom kao većitom ženskom temom. Zabavna, poučna, duhovita, dirljiva, autoironična, satirična... Zaigrana, kako to samo može da bude ispoved o ženskom odrastanju, sazrevanju i oslobođenju. O pravu na izbore pred švedskim stolom života. I, o pravu da ponešto od doživljenog zadrži za sledeću knjigu? Kao što je i napisana, ova uzbudljiva ispovedna proza čita se u jednom dahu. Najtoplije preporuke.

Prof. dr Neda Todorović

BENZON

BENZON

WILLIMON SELF I

Prvo sam bila slikarski model, kasnije sam postala slikarka. Imala sam četiri godine i pamtim kako me naslikao Marinko Benzon. Moj ujak, direktor „Avala filma“, moćni producent, operativac Uprave državne bezbednosti i kontraobaveštajac u Americi, Ratko Dražović, družio se sa ovim slikarom i često ga dovodio kod nas. Benzon je bio jedna raskošna priroda. Kada me je slikao, imao je 31 godinu, samo 58 kada je umro, a za mene je oduvek bio star i razbarušen. I veliki. Mnogo veći od traga koji je za njim ostao u ovoj sredini. Čitala sam neku ispovest književnika Miće Danojlića, koji je nabrajao sve svoje beogradske adrese. Kaže, jedno vreme je stanovao i u ateljeu Marinka Benzona, u Ulici Osmana Đikića. Toga sam se uvek sećala, kada sam, mnogo godina kasnije, u ovu ulicu odlazila kod Dragana Sakana, na kreativna druženja u njegovoj bašti.

Benzon me je postavio na merdevine, na najvišu stepenicu, a ja sam od straha počela da plačem. Slikao me je iz profila, u crvenoj, šarenoj haljini, videlo se da plačem, ispred mene je smestio testiju. A ja sam pitala zašto ima samo jedna testija, jer će mi je uzeti Backo. Tako smo zvali mog brata Zorana, koji je tada imao dve godine. Marinko je dočrtao još jednu testiju, da bude i za mene i za Backa, a ja sam tek kasnije, kada sam odrasla, shvatila da je to bila senka one prve testije. I uopšte, cela ta priča je nadrealna, dete od četiri godine, boji se da na slici bude samo jedan predmet, koji neko može da uzme, a uzeće ga mlađi brat. Mada su najlepše igre koje sam upamtila bile upravo sa Backom, dok smo bili deca.

Kada je 1986, u Isusovim godinama, Backo otišao iz svog i naših života, bila sam izgubljena, užasno tužna i nesrećna. Ponekad sam u sebi govorila da mi ne treba nijedna od onih testija i da su obe njegove.

Tu sliku, za koju sam pozirala, Marinko Benzon je naslovio „Bubamara“, zbog moje tačkaste haljine, valjda, i dugo ju je izlagao na svakoj izložbi. Stigla je čak i u Njujork. Mnogo godina kasnije, poklonio ju je mojim roditeljima. Čuvam sliku i danas, mada ne visi na zidu u mom stanu. Sećanja na detinjstvo, priča o dve testije i bratu, suviše su za mene tužni, pa iz tih razloga slika stoji u mom depou.

ERGE

U Trinaestoj beogradskoj gimnaziji bežala sam sa časova likovnog. Niti sam volela da crtam, niti se sećam da sam ikada u kući nešto crtala. Moje unuke, Dunja i Zoja, odavno crtaju, a ja im uredno pravim albume u kojima čuvam njihove crteže. One znaju da se kod Pere ide na uramljivanje. To je mali ritual koji su naučile od mene. Za razliku od Dunje i Zoje, ja sam kao dete crtala samo kad sam morala. Prvo sećanje na crtež je iz prvog razreda osnovne škole. Učiteljica Nada Somek tražila je da nacrtam hleb, kiflu, jabuku, krušku, kao ilustraciju za te pojmove. Pamtim jedino to i imena svojih nastavnika crtanja, poput profesora Vlajnića, u gimnaziji, kod koga sam iz likovnog imala dvojku. Nikada nisam imala potrebu čak ni da žvrljam po hartiji, a opet, naprasno sam odlučila da, posle gimnazije, upišem Likovnu akademiju. U početku sam se zanosila arhitekturom, ali sam od toga ubrzo odustala.

Tog leta, kada je trebalo da se pripremim za prijemni, otišla sam na more, u Opatiju. Tata me je zvao telefonom da mi kaže kako je sreo svog prijatelja Slavu Raškovića i kako mu je ovaj rekao da se njegova ćerka dugo pripremala za prijemni, a ja sedim na moru i baš me briga. Savetovao mi je da se vratim. Međutim, ja ostanem još malo u Istri i vratim se u Beograd kao da je sve u najboljem redu, kao da samo mene čekaju na akademiji. Buduća studentkinja akademije umetnosti, bez ijednog crteža!

Odrasla sam gledajući po zidovima našeg i ujakovog stana platna Stojana Čelića, Miodraga B. Protića, Miće Popovića, ali nije mi padalo napamet da i sama nešto uradim. Tata me je poslao kod slikara Sergeja Jovanovića, da me pripremi za prijemni, a Sergej počne da mi nabraja koliko je ko puta polagao i padao, a sve sami talenti, kako on kaže. Na mene to nije ostavilo nikakav utisak, niti me je na bilo koji način opteretilo. Jednom mi je, kada je ugledao jednu moju sliku, rekao: „Tako odvratnu žutu boju nikada niko u istoriji slikarstva nije upotrebio“. Verovatno sam tu žutu pravo iz tube stavila na papir, potpuno neoplemenjenu. Mene ni to nije pogađalo, jer sam, inače, mislila da me Sergej ne podnosi, pa se nisam ni trudila da nešto naučim od njega. Prvi put sam reagovala kada je Sergej doveo muškarca, Boru, čiji je akt trebalo da nacrtam. To je za

mene bio šok. Imala sam osamnaest godina i prvi put sam videla golog muškarca. Ta scena me je toliko degutirala, da sam pobjegla i prestala da idem na pripreme. Sergej je, posle nekoliko dana, došao kod nas da me natera da se vratim. Sedne on, tata mu sipa piće, ja se sakrijem u sobu i virim kroz ključaonicu, a tata mu kaže da sam negde izašla. Uporni Sergej pije i čeka da se vratim. Tata ne pije, ali mu pada glava, jer mu se spava, Sergej već dobrano pijan, a ja i dalje gledam kroz ključaonicu...

Na tatin nagovor, nakon nekoliko dana, ipak se vratim kod Sergeja. Moj tata je bio istinski liberalna osoba. Objašnjavao mi je kako je obnaženi model nešto što se, u ovom slučaju, podrazumeva. Međutim, otpor prema modelu Bori je zauvek ostao. Imala sam potrebu da ga maltretiram, ismevam, jednom sam ga ofarbala po leđima štamparskom bojom. Bila sam baš nepravedna prema njemu. A on je potpuno razumeo moj problem i moje hirove i nije se ljutio.

Tokom priprema, opredelila sam se za Akademiju primenjenih umetnosti, jer sam htela da se bavim scenografijom. Svet televizije, filma i pozorišta, bio mi je blizak zbog ujaka, Ratka Draževića, ali i zbog tate, koji je, takođe, godinama bio direktor „Avala filma“. Kad je Ratko u Italiji postao direktor italijanske filmske kuće „Prodi“, na njegovo mesto je došao moj tata. To bi se danas protumačilo kao nepotizam. U ono vreme, na to se nije gledalo tako.

Sergej mi je, u ljutnji, često govorio da nikada neću položiti prijemni na akademiji, pa sam, za svaki slučaj, upisala italijanski i španski, na Filološkom fakultetu. Znala sam, u slučaju da padnem na akademiji, sujeta mi ne bi dozvolila da probam ponovo. Tako sam, sa upisanim rezervnim fakultetom, otišla na prijemni rasterećena. Samo nas četvoro primljeno je te godine, iz cele Jugoslavije! Skočila sam uvis od sreće, kao nikada pre ni posle. Tek tada sam shvatila koliko sam, u stvari, želela da budem umetnica. U inat Sergeju!

